

A vonatokról

A felsővezetékben Isten lakik
– mesélte főpályamester dédnagyapám.
És mikor elérte a halál
szeretett ungvári pályaudvarán,
ő maga is elnyújtózott
az örök vágányok felett.
Galíciában sebzett lelke
a váltóárammal kiegyezett.

*

Egyes járatokról hallgat a menetrend.
Éjszaka jönnek a Beszkidek felől,
ahol monarchiás, szűk alagutakra
a Keleti-Kárpátok fenyevese dől.
Itt várják őket, kik már élni nem szeretnek,
és útra kelnek, mint az őseik.
A Latorca-hídon elvesznek a ködben,
s Csapra már csak a mozdony érkezik.

*

Egy apa a műszakra indulva
a sötét hajnalban rossz vonatra szállt.
Míg álmodó lányaira gondolt,
utastársává fogadta a halált.

Nagyapa

Nagyapából egy nap az élet kiköltözött.
Testébe sorvasztó enyészet fészkelte.
Beletelt szegénynek hetvenkét évébe,
mire ledolgozta azt a jóvátételt,
amit az Isten szándékában kezdett,
és negyvenhétben Donbászton folytatott.
Fényekbe merült szembogara zárta
a sorsát jelentő összetett mondatot.

Nagyapából egy nap kiköltözött az élet,
és a dédmama szülőhelyét felkereste.
Arra iramlott, ahol jobban várták,
talán New York felett érte el az este.
Csak mert itthon fedezi egy évre
a születéseket egyhavi halál.
Donbászton nincsen semmi jóvá téve.
Az agglomeráció lángokban áll.

Fekete ködöt vont a kis házra
az élet, mikor nagyapából kijött.
Indultában pedig nagymamáéra
félévnyi hosszú, erős zsinórt kötött.

Különjárat

Este ma is buszra szálltam,
s én lettem a busz maga.
Éreztem, hogy fájni kezdett
hatvan utas bánata.

Nagy, vonagló embermassza
káromkodik, epét hány.
Körbezár és elaltat a
bűzös oxigénhiány.

Öt perc csak az állomás, de
eldöcögünk holnapig.
Kit érdekel, bármelyikünk
mit akar, vagy hol lakik?

Nyomorunk már senki gondja,
a menetdíj életünk.
Mind egymással takarózunk.
Tudjuk, hová érkezünk.

Örök fogság

Sztyeppébe süllyedt bordáid közé

a lélek immár örökre befagyott.

Hogy a végtelennek kezdőpontja van,
te, ki odahaltál, tanúsíthatod.

Esendő elménk nem foghatja még fel:
magányod hosszabb, mint az emlékezet,
és hosszabb, mint a népek földi útja,
mely egyenest a pusztuláshoz vezet.

Nem vagy lángoszlop, sem vádló maradvány,
rossz szónoklatban történelmi példa,
csak porladó csontváz, befagyott lélek,
mi hazavágy, de sosem érhet célba.

S ha Isten egyszer Baskírföldön járna,
és rácsodálkozna, hogy ki fekszik itt,
meséld el neki, mondd, hogy megtalálta
végre az utolsó kárpátaljait.

Dovbus

Pálincaszagot lehel a téli éjbe
a csöndes korcsma nyitva felejtett szája.
Gyomrában a csapos, hét-nyolc bágyadt legény,
s egy oprisok rabolta frigyfalvi kályha.

Felkapják fejüket a szótlán zsellérek,
lövés dördül – a hegyen hajdúcsapat jár.
Fordítja lovát a Csornohora felé,
és vágat a hóban minden űzött betyár.

Az marad csak higgadt, kit folyton hajszolnak,
akin nem fog soha törvénytörzők ólma,
mert őt, ha feléje járőr közeledne,
emberi beszédű szarvas inti óva.

Oleksza Dovbus karcsú lovas szánján
kísértetként suhan holdfényes völgyön át.
Lábára terített cserge alá rejti
kereskedőktől csent két kovás pisztolyát.

Mögötte ládáiban minden lopott java,
rejtekhelyre viszi a vagyont sietősen.
Utolsó útja ez, érzi már előre,
árulás, cselszövés nem kerüli őt sem.

Előtte sziklafal, mögötte fenyvesek,
s a távolban hirtelen trembita szólal.
Két nemes kancája prüszkölve hőköl –
Dovbus előtt megnyílt a csupasz hegyoldal.

E barlangba hordja megannyi aranyát,
mázsás súlya alatt reszket vaskos karja.
S egy apjától örökölt bársonylobogóval
a kincsesládákat szépen letakarja.

Vérvörös nap kel a hajnal szürke egén,
sír a kárpáti szél, sír az erdei vad,
útfába állna, mert Oleksza Dovbus
karcsú lovas szánján a vesztébe szalad.

Vesztébe rohan, de visszatér a lelke
megnézni, kincsére bárki rátalált-e.
Kezével a bársonylobogót simítja,
s hímzett arany betűit: Pro Libertate.

Fekete-Tisza

Hajam még őrzi, tartja híven
az éj fejemre hullt színét,
és vért szivattyúz gyöngé szívem.
Ne tartsatok hát gyászmisét,

mert élünk. És ahol az úton
a két folyónak násza vár,
a Mármaros engem s a húgom
sziklái börtönébe zár.

S ha elhagynak a szenvedések,
a vén hucul tutajra tesz.
Terít egy inget szemfedélnek
fölém, s az Úrhoz átevez.

Hasamban hordom szégyenemre
oláh zsványok gyermekét.
Üt-rúg, amint az apja tette,
és gyűlölet feszíti szét.

A magzatvízben úszva érzi,
hogyan engem verni, ölni kell.
A vére bűnre így vezérli
csöpp karját, mellyel más ölel.

S ha elhagynak a szenvedések,
a vén hucul tutajra tesz.
Terít egy inget szemfedélnek
fölém, s az Úrhoz átevez.

Ezért, hogy könnyem árja lassan
folyóvá duzzadó kis ér,
mit vesztes örvénylő alakban
halál és gyász együtt kísér.

Ha sodra falvatokra téved,
s habján a házatok lebeg,
ha benne ér egy élet véget,
bocsássatok meg, emberek.

Mert elhagynak a szenvedések,
s a vén hucul tutajra tesz.
Terít egy inget szemfedélnek
fölém, s az Úrhoz átevez.

Jó vándor, kérlek, hogyha egyszer
Királyházára visz utad,
a régi várhegyet keresd fel,
mert ott alusszák álmukat,

kik engem holtig visszavártak,
megtérbolyult apám s anyám.
Sírjukhoz éjjel lépni bátrak,
súgjátok nekik: él a lány.

De elhagynak a szenvedések,
s a vén hucul tutajra tesz.
Terít egy inget szemfedélnek
fölém, s hozzájuk átevez.

Karácsonyi vásár

Kora tél volt a Vörösmarty téren,
áradt a forralt bor fahéjillata,
standok, boltok közt az adventi fényben
ránk talált egy szürkés bankautomata.

Néztük, hogy dől a Váci utca népe
akcióval vonzó üzleteken át,
amíg PIN-kódom beírtam a gépbe,
és kezembe kaptam némi valutát.

Az otthoniaknak szuveníreket
akartunk vinni a Vörösmartyról,
nekünk pedig színes gyertya kellett,
meg fenyőfa alakú polisztírol,

a vásár pedig drága. Külföldiek
zsebéhez mérték ma itt az árakat.
A kofa hellót köszönt vevőinek,
s lüktetett a tarka turistaáradat.

Elindultunk hát – két csellengő alak –
nézni, mit kínálnak a kézművesek,
a tér közepén magamhoz vontalak,
majd kalauzunk, a sodródó tömeg

vitt, és a legszebb portékát keresve
soká bolyongtunk a téren te meg én.
A Gerbaud-házból kilépett az este
(alkonyi cukormáz csurgott tetején),

mire táskába gyűlt a sok ajándék,
csokoládé, hógömb és zenedoboz.
Ha gyorsan a megállóhoz érünk, még
eljuthatunk busszal a Nyugatihoz.

Csókot adtál, s a föld remegni kezdett.
Máig sem tudok pontos választ adni:
ilyennek érezhettük a szerelmet,
vagy csak befutott a kisérdalatti?

Az izzóktól ékes platánfák alatt
Őrzi e rejtélyt a Vörösmarty tér.
A titkos rezgés máig is ott maradt,
s rendre felbukkan, ha két száj összeér.